

AKADEMIN FÖR UTBILDNING OCH EKONOMI
Avdelningen för humaniora

Finns det fler som oss i universum?

En kvalitativ studie om den existentiella betydelsen av föreställningen
om utomjordiskt liv

Micaela Goldman

2018-01-10

Religionsvetenskap
RVG305 HT17
B-uppsats

Handledare: Sara Dupplis

1 INLEDNING	1
1.1 Introduktion	1
1.1.1 Bakgrund	1
1.1.2 Syfte och frågeställningar	2
1.1.3 Avgränsning	2
1.1.4 Material	2
1.2 Metod	4
1.2.1 Induktiv tematisk analys	4
1.2.2 Teoretiskt perspektiv	5
2 RESULTAT	6
2.1 Föreställningen om utomjordiskt liv – från barndomen	6
2.1.1 Den delade uppfattningen utomjordingars existens	6
2.2 Rymden som heltidsintresse	7
2.3 Sökandets existentiella betydelse	7
2.3.1 Människans inre drift att vilja ”veta mer”	8
2.3.2 Den eventuella ensamheten som motivation för utveckling	8
3 ANALYS	10
3.1 Analys av ”Föreställningen av utomjordiskt liv – från barndomen”	10
3.2 Analys av ”Rymden som heltidsintresse”	10
3.3 Analys av ”Sökandets existentiella mening”	10
4 DISKUSSION	12
Sammanfattning	14
Framtida forskning	14
Litteratur	15
Bilaga 1	16
Bilaga 2	17

1 INLEDNING

1.1 Introduktion

En vanlig frågeställning inom religionsfilosofin är om människan är ensam i universum. Om det kan finnas intelligent liv i andra utforskade galaxer någonstans i universum. Den existentiella frågan berör inte bara forskare och vetenskapsmän utan även gemene man. Hur känner vi människor inför att vi möjlighetsvis inte är ensamma i universum? Varför är det så viktigt för oss att veta om att vi inte är det? För att ta reda på den djupare existentiella meningen med att hitta liv i universum, har jag genom djupintervjuer fått ta del av tre personers synvinklar och känslouttryck inom detta ämne.

1.1.1 Bakgrund

När begreppet *utomjordiskt liv* används är det främst för att beskriva intelligent liv från andra planeter än jorden.¹ Hypoteser och teorier om liv på andra planeter i universum har länge varit ett stort intresseområde för astrologer och filosofer. Redan på 200-talet beskrev historikern *Diagos Laertios* om ett ”bildande av andra världar”.² Den romerska filosofen och poeten *Lucretius* beskrev hur det inte bör finnas några hinder för andra världar när det finns oändligt många atomer i universum.³ Utomjordiskt liv var ett vanligt diskussionsämne bland antikens grekiska filosofer. Under renässansen började människan förstå att vår jord inte var universums mittpunkt. Detta gav nya förhoppningar och teorier om att människan möjlighetsvis inte var ensam i universum.⁴ Jakten efter *utomjordiskt liv* påbörjades år 1992 av NASA, USA:s rymdflygstyrelse.⁵ I en studie utförd i Storbritannien och Österrike framkommer det att det finns en korrelation mellan tron på utomjordiskt liv och en religiös tro. Författarna menar att personer som har religiös tro, har större benägenhet att tro på utomjordiskt liv.⁶

Utomjordiskt liv är även ett vanligt ämne inom populärkultur där dessa individer ofta porträtteras som intelligenta varelse som har en annorlunda kroppsform i jämförelse till

¹ Hode 2007: 15

² Davies 1995: 12

³ Davies 1995: 12

⁴ Davies 1995: 13

⁵ Davies 1995: 11

⁶ The truth is out there (elektronisk).

<http://search.ebscohost.com.webproxy.student.hig.se:2048/login.aspx?direct=true&db=afh&AN=36197183&site=ehost-live> (2017-11-10)

människan. Det finns även människor som menar att utomjordiska varelser redan har besökt jorden, detta brukar benämnas som ett *UFO – Unidentified flying object* eller *Oidentifierat flygande föremål*.⁷

1.1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att genom en intervjustudie undersöka vilken existentiell betydelse förställningen om intelligent liv utanför jorden kan ha för människor. Frågeställningarna som ställts för att besvara syftet är följande;

- *Vad finns det för föreställningar om intelligent liv i andra delar av universum?*
- *Hur kommer föreställningarna till uttryck?*
- *Vilken betydelse har dessa föreställningar ur existentiellt perspektiv?*

1.1.3 Avgränsning

Fokus i denna uppsats är den *existentiella meningen* av tron på *utomjordiskt liv* och därför har andra eventuella betydelser av livssynen uteslutits, vilket har påverkat studiens avgränsning.

1.1.4 Material

För att finna åsikter och livssyner om intelligent liv i universum har förfrågningar om intervjuer skickats ut till *riksorganisationen UFO-Sverige*, *Svenska astronomisällskapet* och *Astronomisk ungdom*, där även snöbollsmetoden har använts för att få kontakt med andra intresserade av att delta. Forumen valdes ut på grund av det stora intresset av att diskutera utomjordiskt liv. Genom dessa forum skulle det därför vara möjligt att finna intervjupersoner som kan ge de mest genomtänkta och genuina intervjuvaren inom ämnet. Hemsidor och forum hittades genom sökmotorn *Google* där sökorden ”*Ufo*”, ”*Utomjordiskt liv*”, ”*Utomjordiskt liv forum*” och ”*Ufo forum*”, ”*Astronomi*”, ”*Liv i andra delar av universum*” användes. När en förfrågan om intervju skickades ut användes en specifik mall (se bilaga 2).

Via mail kunde sedan tre intervjuer bokas in. Intervjuerna genomfördes inom ett treveckorsintervall, med en intervju i veckan. Genomförandet av intervjuerna skedde både via

⁷ Davies 1995: 19–20

dator med programmet Skype och på ett universitet. De intervjuer som genomfördes via Skype spelades in genom programmet ”Call recorder” och genom programmet ”Quick Time” skärminspelare. Intervjupersonerna har vid förfrågan av intervjun (se bilaga 2) och vid starten av intervjun gjorts medvetna om att intervjun spelas in och endast för mina ögon.

Intervjupersonerna är anonyma enligt individsskyddskravet.⁸ För att göra skillnad på intervjupersonerna har fiktiva namn använts; Alex, Magnus och Emil. Den intervju som skedde vid ett universitet spelades in med *MacBooks* egna röstinspelare ”Quick Time”. Alla tre intervjuer transkriberades sedan för vidare analys till resultatdelen. Genom transkriberingen kunde samband hittas mellan intervjusvaren ur de tre intervjuerna. Den större kontexten av dessa samband användes sedan som huvudrubriker i resultatdelen. De samband som valdes ut ur intervjusvaren, valdes noga ut i syfte att besvara frågeställningarna.

Via *Biblioteket Stockholms* hemsida har sökfunktionen använts för att söka efter litteratur att låna med sökorden; ”*Liv i universum*”, ”*Universum*”, ”*Existentiell*”, ”*Religionspsykologi*”, ”*Psykologiska perspektiv*”, ”*Metodik*” och ”*Existentiella frågor*”. Då ett religionspsykologiskt perspektiv har valts som en utgångspunkt och teori i uppsatsen, var det särskilt viktigt att finna böcker på biblioteket som handlar om religionspsykologi. För att hitta en passande metod och teori har även böcker lånats på biblioteket inom detta ämne. Författarna till böckerna har undersökts via nätet med sökmotorn Google för att kolla upp författarnas bakgrund och pålitlighet. Samtliga författare har forskningsbakgrund inom ämnet.

Sökfunktionen på det digitala biblioteket på HiG.se användes för att söka efter artiklar om föreställningar och livssyner om intelligent liv i andra delar av universum. Sökorden som användes var ”*life in universe*”, ”*life on other planets*”, ”*alone in universe*”, ”*life universe*”, ”*religion and UFO*” och ”*extraterritorial life*”. Där valdes en artikel med rubriken ”*The truth is out there*” skriven av *Viren Swami, Adrian Furnham, Tanja Haubner, Stefan Stieger och Martin Voracek*. Artikeln valdes ut på grund av dess breda innehåll av information om uppsatsämnet.

1.1.5 Intervjumetod

Studien genomfördes utifrån en kvalitativ strukturerad intervjumetod för att besvara frågeställningarna. Den kvalitativa intervjumetoden fokuserar på ett fåtal människors föreställningar om ett specifikt ämne. Att genomföra en studie med en kvalitativ intervjumetod

⁸ Forskningsetiska principer (elektronisk).

https://www.gu.se/digitalAssets/1268/1268494_forskningsetiska_principer_2002.pdf (2017-12-15)

innebär att studien fokuserar på att hitta samband inom det ämne som studeras. Strukturerad menas i detta sammanhang att intervjufrågorna från början är formulerade.⁹

Den kvalitativa intervjumetoden har valts i denna uppsats för att genom ett fåtal personer kunna finna en djupare förståelse bakom intervjupersonernas intresse för rymden. Genom det gemensamma intresset för rymden skulle det även kunna vara möjligt att genom en kvalitativ intervjumetod finna djupare psykologiska orsakssamband mellan intervjupersonernas intresse inför ämnet. Anledningen till att intervjumetoden är strukturerad är på grund av uppsatsens avgränsning mot endast den existentiella betydelsen bakom tron på intelligent liv, vilket innebär att frågorna är formulerade för att finna svaren på frågeställningarna.

1.2 Metod

1.2.1 Induktiv tematisk analys

I studien har induktiv tematisk analys använts, vilket innebär att det insamlade materialet struktureras utifrån teman. Detta sker genom att finna samband inom det insamlade materialet och att sedan komprimera ihop dessa samband till teman som ett resultat av intervjustudien. *Induktiv* tematisk analys innebär att de teman som används som rubriker i studien bestäms utifrån hur det insamlade materialet ser ut, till skillnad från deduktiv tematisk analys där teman bestäms i förväg.¹⁰

Den tematiska analysen har valts i denna studie för att kunna uppvisa de samband som uppkommit ur intervjuerna. Den *induktiva* tematiska analysen har valt i denna studie då intervjumetoden redan är strukturerad och det skulle kunna vara mest gynnsamt att finna samband i det insamlade materialet inom ett större område eftersom studien redan är avgränsad till en specifik aspekt.

Genom att transkribera och analysera intervju svaren kunde tre huvudteman väljas ut; *Föreställningen om utomjordiskt liv*, *Rymden som heltidsintresse* och *Den existentiella meningen av sökandet efter liv*. Därefter har underrubriker kodats fram; *Den delade uppfattningen om utomjordingars existens*, *Människans inre drift för att vilja "veta mer"* och *Den eventuella ensamheten som motivation för utveckling*. Det insamlade materialet har kodats och valts ut till teman med hjälp av syftet att besvara frågeställningarna. Efter den första kodningen av huvudteman kodades fyra underrubriker fram genom att leta efter samband mellan de tre intervjuerna.

⁹ Langemar 2010: 68–69

¹⁰ Langemar 2010: 127

1.2.2 Teoretiskt perspektiv

Denna studie har använt sig av ett attributionsteoretiskt perspektiv, vilket utgår från religionspsykologisk teori, för att tolka det insamlade materialet. Attributionsteorin är en av många religionspsykologiska teorier. *Fritz Heider* som skapade det attributionsteoretiska perspektivet menar att människan i grunden är en meningssökande varelse som har ett behov av att göra världen kontrollerbar och även är i behov av självaktning. När människan vill göra världen meningsfull vill vi även förstå varför den ser ut som den gör. Genom detta känner människan att hon kan kontrollera och förutspå vissa händelser och skeenden i livet. Att kunna känna kontroll och att kunna förutspå händelser leder enligt *Heider* till självaktning.¹¹ Enligt *Heider* finns det två olika faktorer som påverkar hur vi upplever händelser i vårt liv av sökandet efter mening, *situationella* och *dispositionella* faktorer. Situationella faktorer innebär betydelsen av *vad* det är för händelse som sker och *var* händelsen sker. Enligt *Heider* spelar den egna självkänslan in för om hur man upplever en situation som positiv eller negativ. Dispositionella faktorer innebär betydelsen av vilken bakgrund en person har och hur detta bidrar till hur en händelse uppfattas.¹² Dessa mänskliga drifter är enligt *Heider* sammanlänkande och något som bidrar till att människan är i behov av en livssyn eller tro. Denna teori kan även delas in i extrinsikal och intrinsikal uppfattning. Intrinsikal uppfattning innebär att livssynen eller tron fyller den viktigaste meningen med ens liv, medans extrinsikal uppfattning innebär att livssynen eller tron används för att nå andra mål.¹³

Det attributionsteoretiska perspektivet har valts på grund av dess breda tolkningsrepertoar inför förståelsen av människans existentiella betydelser. Detta gör att resultatet av intervjustudien genom teorin kan tolkas inom ett brett teoretiskt område, vilket ger upphov till ett mer nyanserat resultat i analysen.

¹¹ Geels 2006: 117–120

¹² Geels 2006: 117-120

¹³ Geels 2006: 117–120

2 RESULTAT

Resultatet av intervjuerna kommer nedan att presenteras utifrån tre huvudteman och tre underrubriker, där syftet är att besvara studiens frågeställningar. Varje underrubrik är en fördjupande fortsättning under huvudrubrikens tema. Citat har använts i resultatdelen för att förstärka intervjupersonernas röster. Intervjupersonerna är anonyma, för att göra skillnad på dessa tre personer i resultatet har de påhittande namnen Alex, Magnus och Emil använts.

2.1 Föreställningen om utomjordiskt liv – från barndomen

De tre intervjupersonerna beskrev hur föreställningen om rymden och eventuellt utomjordiskt liv fångade deras intresse i barndomen. Två av intervjupersonerna, Alex och Magnus, menar att observationer av stjärnhimlen skapade stor nyfikenhet och entusiasm för vad som egentligen kan finnas ”där ute”.

När jag var liten upptäckte jag stjärnhimlen så att säga. Det var väldigt fascinerande att titta på stjärnorna och man blev lite av sådan här amatörastronom. Så jag spenderade väldigt mycket tid med att klättra upp på ett berg och stå där och titta där jag kommer ifrån när jag var liten. Ändå upp till tonåren sådär. Och står man och blickar ut där under stjärnorna och funderar på vad som finns där ute så var det väll där mitt intresse var hela, för det här ämnet då väcktes. (Alex)

Emil menar att intresset skapades från 80-talets populärkultur om rymden och nämner exempelvis filmerna om ”Star Wars” som en bidragande faktor.

2.1.1 Den delade uppfattningen utomjordingars existens

Intervjupersonerna har olika uppfattningar om utomjordingar faktiskt existerar i universum. Alex är positivt inställd och menar att universum är av enorm storlek och att det på grund av detta bara *måste* finnas liv. Alex har även uppfattningen om att liv kommer i många olika former och att intelligenta varelser är något som är sällsynt i universum.

Magnus är negativt inställd till utomjordiskt liv och menar att barndomens optimistiska syn på att finna utomjordingar förändrades utav vetenskapen om livsförutsättningar och om hur liv fungerar. Magnus uttrycker att universum är stort men inte oändligt stort och eftersom liv uppkom under väldigt komplicerade former på vår jord, är det låg chans att intelligent liv uppkommer på andra ställen i universum. Magnus beskriver även att om människan skulle dö ut på jorden, skulle det med all säkerhet ej utvecklas en ny intelligent, teknisk avancerad livsform. Och att intelligens förmodligen inte heller skulle utvecklas bland djur.

Så att förmågan att se men även vingar, förmågan att flyga har också uppstått flera gånger oberoende av varandra. Insekters, fladdermöss och fåglars vingar är helt oberoende av varandra och det finns inget släktskap där emellan. Så att exempelvis förmågan att flyga verkar vara något som uppstår lätt. Men däremot intelligens verkar inte vara en sån grej. (Magnus)

Emil säger sig vara agnostiker när det gäller utomjordingars existens och menar att det inte finns någon specifik magkänsla som talar för eller emot detta. Emil redogör dock att frågan är tillräckligt intressant för att lägga ner tid på. Emil beskriver vidare hur vetenskapen först får bevisa om utomjordiskt liv existerar eller inte, och poängterar därför sitt agnostiska synsätt. Vidare beskriver både Magnus och Emil hur de flesta astronomer som påstår att de känner på sig att liv finns vanlighetsvis är oinformerade eller ser på frågan ur ett mer fantasirikt perspektiv.

2.2 Rymden som heltidsintresse

Alla tre intervjupersoner beskriver hur rymden och jakten på liv är ett stort privat intresse som formar deras vardag och yrkesliv. Alex och Magnus beskriver hur de flesta människorna är intresserade av rymden och att detta märks inom den gemenskap som startas utifrån detta gemensamma intresse. Emil medger att intresset för rymden inom arbetet innehåller sökande efter liv, även om Emil är agnostiker. Magnus redogör för hur intresset för rymden är ständigt närvarande i tankarna och att det alltid finns något att fundera över gällande ämnet.

När jag går hem efter jobbet på natten eller på kvällen och det är stjärnklart så stannar jag alltid upp. Det kvittar om jag är med i sällskap eller en grupp, eller ska gå från bussen till min lägenhet, är det stjärnklart stannar jag alltid upp och kollar på stjärnorna och funderar på massa olika saker. (Magnus)

Magnus förklarar vidare att tankarna ofta handlar om vi är ensamma i universum och om det finns någon som tänker likadant på någon annan planet i universum.

2.3 Sökandets existentiella betydelse

På frågan om varför vi söker efter utomjordiskt liv, svarade alla tre intervjupersoner att sökandet i grunden hade en existentiell mening. Magnus menar att sökandet efter liv kan jämföras med de första resorna över världshaven, att människan inte vet vad som kommer påträffas, men ändå ger sig ”ut” för att upptäcka nya främmande platser. Magnus beskriver även hur människan inte vill känna sig ensam när rymden är av sådan enorm storlek, men att föreställningen i grunden är irrationell då antalet människor på jorden uppgår till 7 miljarder.

Alex beskriver känslan av sökandet som en djupare känsla där det ibland kan kännas som att det finns en slags koppling mellan universum och människan på jorden;

Man känner nån slags koppling, jag vet inte hur jag ska beskriva det men, djupare! Tittar man ut där i universum på stjärnorna bortom universum så fick man sån djup känsla av att, ja mysteriet så att säga. Och frågan här. Och nu när jag blivit äldre inser man ju att människan är ju en frågande varelse som ställer frågor som vi vill ha svar på hela tiden. (Alex)

Emil beskriver att sökandet kan illustreras likt att finna svaret på universums stora gåta, som kan vara svår att ”knäcka”. Samtidigt beskriver Magnus hur ett befolkat universum inte skulle lösa de existentiella problemen människan kan känna på jorden. Magnus menar att scenariot inte skulle ha någon större effekt på en människas fråga om varför vi är ”här”.

2.3.1 Människans inre drift att vilja ”veta mer”

Alla de tre intervjupersonerna beskriver sökandet som en del av en mänsklig biologisk drift människan har, som alltid drivit människans utveckling framåt. Magnus menar att denna drift har att göra med människans nyfikenhet;

Vi vill veta hur saker fungerar, vi är nyfikna ”by nature”. Och rymden är ju den nästa stora grejen att upptäcka. Nu har vi visserligen mycket nytt att upptäcka på alla områden, men jag tror ändå att rymden känns som den sista stora frontlinjen kvar för oss människor att ta. Se bara på människans historia, att vi utvecklats i Afrika, utvandrat och koloniserat alla kontinenter. Vi har rest över världshaven, vi upptäckte världen. Det är som att det är så vi fungerar typ. (Magnus)

Magnus menar även att denna nyfikenhet är ingenting som kommer försvinna från människans psyke i framtiden. Emil beskriver det existentiella sökandet som ett sätt att förstå universum och ställa svar på frågan om varför vi är ”här”. Emil menar att sökandet efter liv i rymden är en fortsättning på människans upptäckaranda som alltid har drivit mänskligheten. Alex redogör för hur det kan ligga i våra gener att söka upp andra tänkande varelser att prata med. Alex beskriver vidare hur människan söker efter liv i universum på grund av rädslan att vi eventuellt skulle kunna vara ensamma och att sökandet är en sorts försvarsmekanism, där människan gör allt för att inte uppleva det scenariot.

2.3.2 Den eventuella ensamheten som motivation för utveckling

Inför frågan om hur intervjupersonerna skulle reagera om de fick ett besked från forskarna att människan är ensam i universum, beskrev två av intervjupersonerna denna föreställning som något positivt. Magnus och Emil menar att framtidsutsikterna för människan att ta sig ut i universum och kolonisera nya världar ser bättre ut. Båda två intervjupersonerna förklarar hur en eventuell ensamhet i universum kan betyda att det inte är omöjligt att lämna jorden och genomföra interstellära rymdresor. Emil beskriver hur detta scenario kan vara positivt;

Det känns nog bättre att människosläktet överlever länge jämfört med scenariot att vi lever här en kort tid och sedan utplånas. (Emil)

Magnus beskriver hur beskedet skulle kunna vara positivt för människan, att människan äntligen kan tänka på sin egen framtid. Magnus förklarar vidare hur människan förmodligen inte kommer bli deprimerade eller känna dödsångest inför tanken, att vardagslivet skulle fortsätta som vanligt.

Alex och Magnus menar ändå att upptäckten om att människan är ensam skulle i första hand kännas tråkigt. Alex redogör för hur känslan att vara ensam i universum för människan skulle kunna upplevas som meningslös och skrämmande;

Det är troligen en skrämmande känsla. Som att stå på ett öppet fält där horisonten aldrig tar slut och man är den enda personen som går runt. Jag tror det är framförallt skrämmande, men sen tror jag att den insikten kan på något sätt vara ganska meningslös. Man skulle kunna få se på existensen som meningslös. Man är nog rädd, för att få vi reda på att vi är ensamma så kan man nog tänka sig att då finns det ingen mening med livet. (Alex)

3 ANALYS

Denna analys består av tydliga kopplingar till studiens valda teoretiska utgångspunkt, attributionsteorin. Teorin kommer användas för att analysera resultatet av studien i detta kapitel. Analysen kommer ske utifrån de tre huvudrubrikerna; *Föreställningen om utomjordiskt liv – från barndomen*, *Rymden som heltidsintresse* och *Sökandets existentiella betydelse*.

3.1 Analys av ”Föreställningen av utomjordiskt liv – från barndomen”

Att intervjupersonerna funnit intresset för rymden i barndomen i enlighet attributionsteorin kunna förklaras med att barn tidigt vill förstå omvärlden och universum.¹⁴

Intervjupersonernas delade synpunkter om hur vida det finns utomjordingar eller ej, skulle genom attributionsteorin kunna förklaras med dispositionella faktorer, där teorin menar att hur en händelse eller föreställning uppfattas kan tolkas olika beroende på vilken bakgrund en person har.¹⁵ Genom teorin skulle man därför kunna tolka detta till att de olika åsikterna om utomjordiskt liv kan bero på intervjupersonernas bakgrund inom ämnet.

3.2 Analys av ”Rymden som heltidsintresse”

Samtliga tre intervjupersoner redogör för hur rymden är ett intresse som genomsyrar både arbetsliv och privatliv. De beskriver även intresset för sökandet efter liv och bebodda planeter i rymden, exoplaneter. Alex och Magnus beskriver hur intresset för utomjordiskt liv är vanligt, även om detta inte alltid uttrycks offentligt.

Utifrån att tolka intervjupersonernas intresse för rymden genom attributionsteorin som någonting som ger meningsfullhet och förståelse för universum, skulle det kunna vara möjligt att tolka intervjupersonernas uppfattning om sökandet efter liv i universum som något av extrinsikala värden, där sökandet efter liv skulle kunna innebära en livssyn som används som en del för att nå ett annat större mål.¹⁶

3.3 Analys av ”Sökandets existentiella mening”

¹⁴ Geels 2006: 117-120

¹⁵ Geels 2006: 117-120

¹⁶ Geels 2006: 117-120

Att intervjupersonerna medger att sökandet har en existentiell betydelse och att detta är ett sätt för människan för att försöka förstå varför hon är "här", överensstämmer med attributionsteorin om att människan har ett behov av att göra världen begriplig. Om människor ger universum mening skulle universum kunna bli meningsfull och ha en meningsfull anledning för dess existens.¹⁷

Att två av intervjupersonerna menar att en eventuell ensamhet i rymden skulle vara positivt för människans framtida utveckling, skulle genom attributionsteorin kunna tolkas som ett mänskligt behov av att göra världen kontrollerbar för att uppnå självaktning. Genom att människan känner full kontroll över vad som finns i universum, kan hon även förutse nästa skeende och därigenom känna självaktning av att det finns en mening för henne personligen i universum.¹⁸

¹⁷ Geels 2006: 117-120

¹⁸ Geels 2006: 117-120

4 DISKUSSION

I detta kapitel kommer studiens resultat och analys att diskuteras. Genom ytterligare analys utifrån det insamlade materialet kommer studiens frågeställningar besvaras och diskuteras vidare inför nya tolkningar.

I resultatet framkommer det att intervjupersonernas första intresse för rymden uppkom i barndomen. Magnus och Alex menar att stjärnhimlen fick dem att ställa frågan om vad som finns där "ute" som barn. Emil menar att populärkultur om rymden bidrog till att intresset föddes. Genom attributionsteorin tolkades detta i analysen som ett tidigt försök av ett barn att förstå omvärlden och universum. Intervjupersonerna har delade uppfattningar om utomjordingars existens. Axel menar att utomjordingar finns, Magnus nekar dess existens och Emil medger sig inte ha någon åsikt tills utomjordingars existens kan bekräftas utav vetenskapen. Utifrån attributionsteorin tolkades detta i analysen som att intervjupersonernas bakgrund är av betydelse vid grundande av denna syn på utomjordingar.

Utifrån det insamlade materialet skulle det kunna vara möjligt att reflektera om vad som i barndomen och i en människas bakgrund ligger till grund för en människans syn på rymden och utomjordingars existens. Enligt min mening skulle det kunna finnas flera aspekter inom utbildning och privata intressen som formar åsikter och livssyner, vilket till viss del kan bekräftas genom intervjupersonernas uttalade bakgrunder. Människan vill förstå världen och enligt attributionsteorin skulle detta, enligt min mening, även kunna förklara ett barns nyfikenhet inför rymden. Det skulle enligt min mening även kunna vara möjligt att dra slutsatsen att intresset för rymden kan fångas av ett barn tidigt genom populärkultur.

Utifrån det insamlade materialet är det möjligt att bekräfta att frågeställningen om intervjupersonernas föreställningar av utomjordiskt liv är besvarad.

Samtliga tre intervjupersoner beskriver hur rymden och sökandet efter liv påverkar både privatliv och arbetsliv. Intervjupersonerna beskriver även intresset för sökandet efter utomjordiskt liv och jordlikande planeter, exoplaneter. Genom attributionsteorin i analysen tolkades intresset för rymden och sökandet som något av extrinsikala värden där intresset kan ses som en del av ett större mål i intervjupersonernas liv.

Enligt min mening kan frågeställningen om hur den utomjordiska föreställningen kommer till uttryck inte vidare kan besvaras. Detta skulle utifrån det insamlade materialet kunna förklaras med att utomjordiska frågor inte alltid uttalas och uttrycks på ett fysiskt sätt (genom att demonstrera åsikter offentligt). Magnus och Axel beskrev i intervjun hur de flesta

människor är intresserade av utomjordiskt liv och rymden även om detta inte alltid uttrycks, vilket möjlighetsvis skulle kunna bekräfta slutsatsen.

Samtliga tre intervjupersoner beskriver hur sökandet efter liv i rymden har en existentiell betydelse. Det framkommer även i resultatet att de tre intervjupersonerna är överens om att sökandet efter liv är en del av en biologisk drivkraft som har drivit människans utveckling framåt i alla tider. Emil beskriver hur sökandet efter liv i rymden är en del av människans sätt av att förstå universum. Alex beskriver hur sökandet ligger i människans gener, samt att sökandet kan vara en del av en försvarsmekanism för att människan inte vill känna sig ensam i universum.

I analysen kunde den existentiella meningen av sökandet efter liv bekräftas genom attributionsteorin, att den existentiella betydelsen för att söka efter liv i rymden är en del av att människan vill göra universum begripbar. Detta analyserades sedan vidare till att människan möjlighetsvis vill ge universum en mening för att själva grunden till universum existens skall ha en meningsfull orsak.

Utifrån det insamlade materialet skulle det enligt min mening kunna vara möjligt att dra en slutsats om att sökandet efter liv i universum drivs av existentiella betydelser och frågor. Det skulle kunna vara möjligt att utifrån det insamlade materialet kunna komma till en slutsats om att den existentiella meningen i denna kontext innebär att få svar på frågor om varför människan är "här", samt att ge världen och dess existens en mening.

I resultatet framkommer det även att Emil och Magnus ställer sig positivt till att människan eventuellt skulle vara ensamma i universum. Emil och Magnus beskriver hur en eventuell ensamhet skulle kunna betyda att människan har bättre framtidsutsikt att kunna genomföra interstellära rymdresor och kolonisera andra jordlikande planeter. De två intervjupersonerna menar att människorasen då inte är dömd att dö ut på jorden. Detta tolkades genom attributionsteorin i analysen som att människan är i behov av att göra världen kontrollerbar och att genom det kunna känna självaktning. Genom att människan kan känna att hon kan kontrollera och förutse nästa skeende, i detta fall en viss känsla av kontroll av vad som finns i rymden, kan människan känna självaktning. Självaktningen skulle enligt teorin kunna uppkomma på grund av att människan känner att hon individuellt har en given plats och mening i universum och på jorden.

Utifrån det insamlade materialet skulle det vara möjligt att diskutera om vad de bakomliggande orsakerna kan vara till att människan reagerar olika på en eventuell ensamhet i universum. Enligt min mening skulle det kunna vara möjligt att kunna förklara detta genom teorin genom att människan kan ha olika vägar till att känna kontroll och självaktning.

Enligt min mening är frågeställningen om existentiella betydelsen av föreställningen av utomjordiskt liv besvarad.

Sammanfattning

Intervjupersonernas första föreställning om rymden uppkom i barndomen. Detta tolkades genom attributionsteorin i analysen som ett sätt för ett barn att tidigt göra världen begripbar. Intervjupersonerna har delad uppfattning om utomjordingars existens, vilket genom teorin i analysen tolkades till en människas bakgrund kan påverka tron på utomjordiskt liv. Intresset för rymden och sökningen efter utomjordiskt liv genomsyrar både arbetsliv och privatliv för intervjupersonerna. Intresset för rymden tolkades i analysen genom teorin som något som kan vara en del av ett större mål inom samma ämne. Samtliga intervjupersoner menar att sökandet efter liv i universum har en existentiell betydelse. Detta tolkades i analysen genom attributionsteorin som en del av att människan vill förstå meningsgrunden till universums existens och genom detta kunna förstå varför människan är ”här”. Två av intervjupersonerna beskrev hur en eventuell ensamhet i universum skulle öka framtidsutsikterna för interstellära rymdresor och kolonisering av exoplanter. Vilket i analysen genom teorin tolkades som en del av att människan har ett behov av att göra rymden kontrollerbar och att genom detta kunna känna självaktning som ett resultat av att människan då kan finna mening till sin egen plats och existens i universum.

Framtida forskning

I kommande studier skulle det kunna vara möjligt att fokusera på andra betydelser av den utomjordiska föreställningen. Det skulle även kunna vara intressant att gå djupare in på hur och varför människors föreställningar om rymden utomjordingar har uppkommit.

Litteratur

Alvehus, Johan. 2013. *Att skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*. Stockholm: Liber AB

Davies, Paul Charles William. 1997. *Är vi ensamma*. Stockholm: Rabén Prisma.

Jacobsen, Bo. 2006. *Existensens psykologi*. Stockholm: Bokförlaget Natur & Kultur

Geels, Antoon, Wikström, Owe, Hermanson, Jan & Junus, Petra. 2006. *Den religiösa människan: en introduktion till religionspsykologi*. Stockholm: Bokförlaget Natur & Kultur

Gustavsson, Bernt. 2017. *Tänkande om existensens villkor*. Göteborg: Bokförlaget Korpen

Langemar, Pia. 2010. *Kvalitativ forskningsmetod i psykologi*. Stockholm: Liber

The truth is out there (elektronisk).

<http://search.ebscohost.com.webproxy.student.hig.se:2048/login.aspx?direct=true&db=afh&AN=36197183&site=ehost-live> (2017-11-10)

Eriksson, Mimmi Ann-Kristin. *Vid utmattningens gräns - utmattningssyndrom som existentiellt tillstånd*. Diss., Mittuniversitetet, 2016.

Aaby, Jacqueline, Olsson, Andreas. *Ett deltagande – för vem*. Linneuniversitetet, 2015.

Elfvendal, Maths, Lindström, Emil. *Vad tror du egentligen att du tror*. Umeå universitet, 2013.

Bilaga 1

Intervjufrågor

Vad har du för föreställningar om liv i andra delar av universum? – Lyssna, ställ följdfrågor

Hur kommer dessa föreställningar till uttryck?

Vad har föreställningen för betydelse för dig? – Lyssna, ställ följdfrågor

Har föreställningen om liv på andra planeter en djupare mening för dig? (Vad betyder föreställningen på ett existentiellt plan)

Varför tror du att människan söker efter utomjordiskt liv i andra delar av universum?

Tror du att själva kärnan i sökandet efter utomjordiskt liv har en existentiell betydelse/kontext?

Hur tror du att du skulle reagera om forskare meddelar att de funnit liv i universum? Varför?

Hur tror du samhället (världen) skulle reagera om forskare meddelar att de funnit liv i andra delar av universum? Varför då?

Tror du upptäckten skulle ha en djupare betydelse för dig? (Hur och på vilket sätt?)

Hur känner du inför tanken att vi (människan) kan vara ensamma? – Lyssna, ställ följdfrågor

Hur tror du att människan skulle reagera känslomässigt om vi fick reda på att vi var ensamma i universum? Varför?

Har du något annat du vill tillägga / har du andra reflektioner eller åsikter?

Bilaga 2

Utskick av intervjuförfrågan

Intervjustudie

– existentiella betydelsen av tron på utomjordiskt liv

Hej! Mitt namn är Micaela Goldman, jag pluggar vi distans på Gävle högskola den fristående kursen Religionsvetenskap 31–60 p (eller Religionsvetenskap B). Vi ska nu skriva en B-uppsats och jag har valt att skriva om den utomjordiska livssynen då jag själv är väldigt intresserad av detta ämne och rymden i allmänhet. Jag har avgränsat mig till att skriva från ett psykologiskt perspektiv, där jag vill undersöka om den *existentiella betydelsen* av den utomjordiska livssynen. Det finns väldigt lite forskning om detta ämne. Mitt mål är därför att belysa detta ämne för att bidra till mer kunskap om ämnet i allmänhet.

Uppsatsen är en kvalitativ intervjustudie och jag skulle vara tacksam om du skulle vilja träffa mig för en intervju då jag tror att du skulle kunna bidra med mycket intressant information!

Du är självklart helt anonym i uppsatsen!

För att genomföra intervjun skulle jag vilja träffa Dig för en intervju för ungefär en timme. Intervjun kommer spelas in via min dator. Om du vill, kan intervjun även genomföras över Skype. Jag kommer även då spela in intervjun. Uppsatsen kommer endast bestå av det du sagt, ditt namn kommer inte sparas. Intervjun kommer endast visas för mig och raderas när intervjun är transkriberad.

Jag önskar att genomföra intervjuerna från november till mitten av december. Jag bor i Stockholm.

Jag som genomför uppsatsen och möter dig för intervju heter Micaela Goldman, mitt nummer är 0738247736 och du kan nå mig på mailadressen micaela.goldman@gmail.com.